

19 ינואר, 2023

לכבוד:

מר בצלאל סמוטריץ', שר האוצר

הנדון: הערות לטיוטת צו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין

עמותת אזרחים למען הסביבה מתנגדת לתיקון הנ"ל ומבקשת שלא לבטל את המס על מוצרי הפלסטיק החד פעמי, וזאת לאור הנזקים הבריאותיים והסביבתיים שיש למוצרים אלה.

א. ביטול המס יפגע באוכלוסיות המוחלשות:

הפגיעה הקשה ביותר משימוש במכלים חד פעמיים נגרמת דווקא לאוכלוסיות המוחלשות אשר משתמשות בו הכי הרבה. אמנם צריך לפעול כדי להקל על יוקר המחיה עבור אוכלוסיות אלה, אבל לשם כך צריך למצוא דרכים חלופיות שיטיבו עם אוכלוסיות אלה, ויקלו עליהן את הוויתור על השימוש בכלים חד פעמיים, ולא על ידי המשך הפגיעה בהן.

ב. פלסטיק חד פעמי מזיק לבריאות:

מחקרים שפורסמו בשנים האחרונות מצאו שהפלסטיק, ובעיקר הפלסטיק החד פעמי, לא רק שגורם לזיהום הסביבה, אלא שהוא מזיק לבריאותנו ולבריאות ילדינו ונכדנו בצורה קשה ומסוכנת, ולמעשה המחיר הבריאותי שהוא גובה מאיתנו עלול להיות קטלני. מחקרים מצאו מיקרו-פלסטיק בשליות של נשים הרות ובדמם של עוברים – עובדה המצביעה על כך שקיים פוטנציאל למעבר של מיקרו-פלסטיק מהאם לרקמות העובר. מעבר זה מתבצע גם באמצעות חלב האם. הפלסטיק הגיע לגופן של הנשים באמצעות שאיפה ובליעה, והוא מצטבר בשליה, בכבד, בריאות, בלב, בכליות ובמוח. מחקרים נוספים הוכיחו שמיקרו-פלסטיק, חוצה את רירית מערכת העיכול ונכנס למערכת הדם של הגוף. לא רק זאת, המיקרו-פלסטיק בשל תכונותיו המיוחדות סופח אליו חיידקים ומתכות כבדות הנספגים בו, המדאיגים ביותר הם החומרים שמצטברים בשרשרת המזון המוכרים כמשבשים פעילות של בלוטות, פוגעים בפוריות ואף מסרטנים.

ג. זיהום שנגרם מפלסטיק, אף הוא פוגע בבריאות

בנוסף לפגיעה הישירה והקשה בבריאות המתוארת לעיל, הפלסטיק משפיע על הסביבה באופן ניכר וכיוצא בזאת גם משפיע באופן עקיף על הבריאות ועל איכות החיים, פלסטיק המושלך לסביבה ומגיע לנחלים ולמי הים מתפורר למיקרו-פלסטיק שאוכלים הדגים, וכך הוא מגיע בסוף לצלחת שלנו. זאת ועוד, בעלי חיים שונים נפגעים באופן ישיר מפלסטיק. הם מזהים חלקי פלסטיק בטעות כמזון. זה גורם לחסימות במערכת העיכול לסבל ומוות אכזרי שלהם. בעלי חיים אחרים נלכדים או מפזרים פסולת פלסטיק, וכך הדבר מכער מאוד את המרחב הציבורי ואתרי טבע רבים.

ד. הנתונים מוכיחים כי הציבור מוסגל ומוכן לשנות הרגלים

אזרחים למען הסביבה
مواطنون من أجل البيئة
Citizens for the Environment

לפי הנתונים של חברת StoreNext שהתפרסמו השבוע, מאז הוחל המיסוי על כלים חד פעמיים, ישנה ירידה של כ-32% ברכישת כלים חד פעמיים ברשתות השיווק. נתונים אלה מוכיחים שהציבור מסוגל לשנות את הרגליו ולעתים הוא זקוק לתמריץ שיניע אותו לבצע את השינוי, למעשה, מהנתונים לעיל עולה שהמס על החד פעמי היווה תמריץ חיובי לכיוון צמצום השימוש בפלסטיק חד פעמי. זה מה שקרה גם בהטלת פקדון על מיכלי משקה, שקיות ניילון ועוד.

ה. איננו מתעלמים מהעובדה שהביקוש הגבוה של פלסטיק חד פעמי נובע מכך שהשימוש בו נוח ומקל על החיים, יחד עם זאת, אנו מבקשים גם לא להתעלם מהשפעותיו על הבריאות ועל הסביבה, ולתת ביטוי להשפעה השלילית על ידי השארת המס המוטל על רכישת הפלסטיק החד פעמי, מתוך הבנה שמטרת המס היא בראש ובראשונה למנוע פגיעה בריאותית וסביבתית קשה. כארגון סביבתי, נמליץ להפנות את תקבולי המס המוטל על מוצרים אלה לטובת קרן מיוחדת שתסייע בהסברה ורכישת מדיחי כלים למוסדות ולגופים הזקוקים לכך, מה שיקל על השימוש בכלים רב פעמיים, ולפיתוח חלופות לפלסטיק חד פעמי.

אנחנו קוראים לך לחזור מההצעה לביטול המס על הפלסטיק החד פעמי, ולקחת חלק פעיל במגמה העולמית של דאגה לבריאות ולעתיד הדורות הבאים. דאגה זו כרוכה בויתורים לא קלים לפעמים, אבל הם הכרחיים למען בריאות האדם והמשך קיומו, ומחייבים אותנו לחשוב על דרכים יצירתיות אחרות לשינוי הרגלים, לאו דווקא באמצעות מיסוי/ביטול מיסוי אלא בביצוע תהליכי עומק ליצירת שינויים בהתאמה לצרכים של האוכלוסיות השונות ומבלי להעמיק את הפגיעה האמיתית בהן.

בברכה

עמותת אזרחים למען הסביבה